

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2020. gada 2. aprīlī *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Migrējoši darba ņēmēji – Sociālais nodrošinājums – Regula (EEK) Nr. 1408/71 – Piemērojamie tiesību akti – 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts – Norīkotie darba ņēmēji – 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punkts – Persona, kas parasti algotu darbu veic divu vai vairāku dalībvalstu teritorijā un kas ir nodarbināta tāda uzņēmuma filiālē vai pastāvīgajā pārstāvniecībā, kura neatrodas tajā dalībvalstī, kur ir tā juridiskā adrese – Regula (EEK) Nr. 574/72 – 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts – 12.a panta 1.a punkts – Apliecība E 101 – Saistošs spēks – Krāpnieciski iegūta vai izmantota apliecība – Uzņemošās dalībvalsts tiesas kompetence konstatēt krāpšanu un anulēt apliecību – Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punkts – Kompetento iestāžu sadarbība – Nolēmuma krimināllietā *res judicata* spēks tiesvedībā civillietā – Savienības tiesību pārākums

Apvienotajās lietās C-370/17 un C-37/18

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu, kurus *tribunal de grande instance de Bobigny* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 30. martā (C-370/17), un *Cour de cassation* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 10. janvārī (C-37/18), un kuri Tiesā reģistrēti attiecīgi 2017. gada 19. jūnijā un 2018. gada 19. janvārī, tiesvedībās

Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC)

pret

Vueling Airlines SA (C-370/17)

un

Vueling Airlines SA

pret

Jean-Luc Poignant (C-37/18),

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji A. Prehala [*A. Prechal*], M. Vilars [*M. Vilaras*], E. Regans [*E. Regan*] (referents), M. Safjans [*M. Saffjan*], S. Rodins [*S. Rodin*] un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*], K. Toadere [*C. Toader*], D. Švābi [*D. Šváby*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

* Tiesvedības valoda – franču.

sekretāre: V. Džakobo-Peironna [V. *Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 29. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC)* vārdā – *A. Lyon-Caen* un *S. Guedes*, *avocats*,
- *Vueling Airlines SA* vārdā – *D. Calciu*, *B. Le Bret*, *F. de Rostolan* un *E. Logeais*, *avocats*,
- *J.-L. Poignant* vārdā – *A. Lyon-Caen* un *S. Guedes*, *avocats*,
- Francijas valdības vārdā – *D. Colas*, kā arī *A. Alidière*, *A. Daly* un *A.-L. Desjonquères*, pārstāvji,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek*, *J. Vlácil* un *J. Pavliš*, pārstāvji,
- Īrijas vārdā – *M. Browne*, *G. Hodge* un *K. Skelly*, kā arī *N. Donnelly* un *A. Joyce*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Van Hoof* un *D. Martin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 11. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktu Padomes Regulā (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 118/97 (1996. gada 2. decembris) (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 631/2004 (2004. gada 31. marts) (OV 2004, L 100, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”), kā arī 11. panta 1. punktu un 12.a panta 1.a punktu Padomes Regulā (EEK) Nr. 574/72 (1972. gada 21. marts), ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai Nr. 1408/71, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kura grozīta un atjaunināta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 647/2005 (2005. gada 13. aprīlis) (OV 2005, L 117, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 574/72”).
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar divām tiesvedībām, no kurām pirmā ir starp *Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile* [Civīlās aviācijas lidojumu apkalpes darbinieku pensiju fondu] (CRPNPAC) un *Vueling Airlines SA* (turpmāk tekstā – “*Vueling*”) un otrā – starp *Vueling* un *Jean-Luc Poignant*, par apliecībām E 101, ko izsniegusi Spānijas kompetentā iestāde attiecībā uz *Vueling* gaisa kuģu apkalpes darbiniekiem, kuri profesionālo darbību veic Ruasī [Roissy] Šarla de Golla [*Charles de Gaulle*] lidostā (Francija).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesību akti

Regula Nr. 1408/71

3 Regulas Nr. 1408/71 II sadaļā “Piemērojamo tiesību aktu noteikšana” bija ietverti tās 13.–17.a pants.

4 Šīs regulas 13. pantā “Vispārīgi noteikumi” bija paredzēts:

“1. Ievērojot 14.c un 14.f pantu, personas, uz kurām attiecas šī regula, ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts tiesību aktiem. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

2. Ievērojot 14. līdz 17. pantu:

a) persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī vai ja citā dalībvalstī atrodas tā uzņēmuma vai indivīda juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš nodarbina šo personu;

[..]”

5 Minētās regulas 14. pantā “Īpašie noteikumi, ko piemēro personām, kuras strādā algotu darbu, izņemot jūrniekus” bija noteikts:

“13. panta 2. punkta a) apakšpunktu piemēro, ņemot vērā šādus izņēmumus un apstākļus:

1) a) Uz personu, kuru kādā dalībvalstī nodarbina uzņēmums, ar ko šī persona ir parasti saistīta, un kuru šis uzņēmums nosūta uz citu dalībvalsti strādāt minētā uzņēmuma labā, turpina attiekties pirmās dalībvalsts tiesību akti ar noteikumu, ka šāda darba paredzamais ilgums nepārsniedz 12 mēnešus un šo personu nesūta nomainīt citu personu, kuras norīkojuma laiks ir beidzies;

[..]

2) Persona, kas parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs, ir pakļauta tiesību aktiem, ko nosaka šādi:

a) persona, kas pieder pie ceļojumu vai lidojumu personāla tādā uzņēmumā, kurš uz citu vai sava rēķina nodrošina starptautiskus pasažieru vai preču pārvadājumus pa dzelzceļu, autoceļiem, gaisu vai iekšzemes ūdensceļiem, ir pakļauta tās valsts tiesību aktiem, kurā atrodas šī uzņēmuma juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, ar šādiem ierobežojumiem:

i) ja minētajam uzņēmumam ir filiāle vai pastāvīgā pārstāvniecība tādā dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā atrodas viņa juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, uz darbinieku, kurš ir nodarbināts šādā filiālē vai pārstāvniecībā, attiecas tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas šī filiāle vai pastāvīgā pārstāvniecība;

[..]”

- 6 Regulas Nr. 1408/71 IV sadaļā “Migrējošo darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma administratīvā komisija” ietvertā 80. panta “Komisijas sastāvs un darba metodes” 1. punktā bija noteikts:

“Pie Komisijas izveido Migrējošo darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma administratīvo komisiju (še turpmāk sauktu “Administratīvā komisija”), kuru veido katras dalībvalsts valdības pārstāvis, nepieciešamības gadījumā palīdzot ekspertiem padomdevējiem. Komisijas pārstāvis piedalās Administratīvās komisijas sanāksmēs padomdevēja statusā.”

- 7 Minētās regulas VI sadaļā “Dažādi noteikumi” ietvertajā 84.a panta “Attiecības starp iestādēm un personām, uz ko attiecas šī regula” 3. punktā bija noteikts:

“Ja ir sarežģīti interpretēt vai piemērot šo regulu un tādēļ varētu tikt apdraudētas tās personas tiesības, uz ko tā attiecas, kompetentās valsts vai attiecīgās personas dzīvesvietas valsts iestādes sazinās ar attiecīgās dalībvalsts(-u) iestādi(-ēm). Ja pienācīgā termiņā nav iespējams rast risinājumu, attiecīgās iestādes var lūgt iejaukties administratīvo komisiju.”

Regula (EK) Nr. 883/2004

- 8 Regula Nr. 1408/71 no 2010. gada 1. maija tika atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 465/2012 (2012. gada 22. maijs) (OV 2012, L 149, 4. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 883/2004”). Šīs regulas II sadaļa “Piemērojamo tiesību aktu noteikšana”, kurā ietilpst tās 11.–16. pants, aizstāj Regulas Nr. 1408/71 II sadaļas noteikumus, kamēr Regulas Nr. 883/2004 71. pants un 76. panta 6. punkts būtībā atbilst Regulas Nr. 1408/71 80. pantam un 84.a panta 3. punktam.

Regula Nr. 574/72

- 9 Regulas Nr. 574/72 11. panta “Formalitātes darbinieka komandējuma gadījumā saskaņā ar regulas 14. panta 1. punktu un 14.b panta 1. punktu un tādu nolīgumu gadījumā, kas noslēgti saskaņā ar regulas 17. pantu”, 1. punktā bija noteikts:

“Tās dalībvalsts kompetentās iestādes izraudzītā institūcija, kuras tiesību aktus turpina piemērot, izdod apliecību, ar ko apliecina, ka darbinieks līdz noteiktam datumam paliek tās tiesību subjekts:

- a) pēc darbinieka vai viņa darba devēja pieprasījuma – regulas 14. panta 1. punktā un 14.b panta 1. punktā minētajos gadījumos;

[..].”

- 10 Regulas Nr. 574/72 12.a panta “Noteikumi, ko piemēro attiecībā uz regulas 14. panta 2. un 3. punktā, 14.a panta 2. līdz 4. punktā un 14.c pantā minētajām personām, kuras parasti ir nodarbinātas vai pašnodarbinātas divās vai vairākās dalībvalstīs”, 1.a punktā bija noteikts:

“Ja saskaņā ar regulas 14. panta 2. punkta a) apakšpunktu uz personu, kura pieder pie ceļojumu vai lidojumu personāla starptautisku pārvadājumu uzņēmumā, attiecas tādas dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas darba devēja uzņēmuma, filiāles vai pastāvīgas struktūras juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta vai kurā minētā persona dzīvo un galvenokārt strādā, institūcija, ko izraudzījusies kompetentā iestāde šajā dalībvalstī, izdod attiecīgajai personai apliecību, kas apliecina, ka uz viņu attiecas šis valsts tiesību akti.”

Regula (EK) Nr. 987/2009

11 Regula Nr. 574/72 no 2010. gada 1. maija tika atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai Nr. 883/2004 (OV 2009, L 284, 1. lpp.).

12 Saskaņā ar Regulas Nr. 987/2009 5. pantu:

“1. Dalībvalsts iestādes izsniegtus dokumentus, kas norāda personas stāvokli pamatregulas un īstenošanas regulas piemērošanas vajadzībām, un apstiprinošos pierādījumus, uz kuru pamata dokuments ir izsniegts, citas dalībvalsts iestādes atzīst, ja tā dalībvalsts, kas tos izdeva, nav tos atsaukusi vai pasludinājusi par spēkā neesošiem.

2. Ja ir šaubas par dokumenta derīgumu vai to faktu pareizību, uz kuriem dokumentā norādītā informācija balstās, tās dalībvalsts iestāde, kas saņem dokumentu, lūdz izdevējiestādei nepieciešamo skaidrojumu un vajadzības gadījumā šā dokumenta atsaukumu. Izdevējiestāde pārskata dokumenta izsniegšanas pamatojumu un vajadzības gadījumā to atsauc.

3. Saskaņā ar 2. punktu, ja pastāv šaubas par attiecīgās personas sniegto informāciju, dokumenta vai apstiprinošu pierādījumu derīgumu vai to faktu pareizību, uz kuriem dokumentā norādītā informācija balstās, dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas iestāde, ciktāl tas iespējams, pēc kompetentās iestādes lūguma veic attiecīgu informācijas vai dokumentu pārbaudi.

4. Ja attiecīgās iestādes nevar vienoties, kompetentās iestādes lietu var iesniegt Administratīvajā komisijā ne ātrāk kā mēnesi pēc dienas, kad iestāde, kas saņēma dokumentu, iesniedza savu pieprasījumu. Administratīvā komisija cenšas samierināt puses sešu mēnešu laikā no lietas iesniegšanas dienas.”

Francijas tiesības

Code du travail

13 *Code du travail* [Darba kodeksa] L. 1262-3. pantā, redakcijā, kas bija spēkā pamatlietā aplūkoto faktu laikā, bija paredzēts:

“Darba devējs nevar atsaukties uz noteikumiem par algotu darba ņēmēju norīkojumiem, ja tā darbība ir pilnībā vērsta uz valsts teritoriju vai arī ja tā tiek veikta telpās vai, izmantojot infrastruktūru, kas atrodas valsts teritorijā, no kuras tā tiek veikta parasti, pastāvīgi un ilgstoši. It īpaši tas nevar atsaukties uz šiem noteikumiem, ja tā darbība ietver klientu meklēšanu un piesaistīšanu vai algotu darba ņēmēju pieņemšanu darbā šajā teritorijā.

Šajās situācijās darba devējam ir saistošas Darba kodeksa tiesību normas, kas ir piemērojamas Francijas teritorijā reģistrētiem uzņēmumiem.”

14 Šī kodeksa L 8221-3. pantā ir noteikts:

“Par nedeklarētu darbu, slēpjot nodarbinātību, tiek uzskatīta ražošana, pārstrāde, remonta vai pakalpojumu sniegšana vai tirdzniecības darījumu slēgšana peļņas gūšanas nolūkā, ko veikusi jebkura fiziska vai juridiska persona, kas, apzināti nepildot savus pienākumus:

[..]

2° nav sniegusi deklarācijas sociālās aizsardzības organizācijām vai ieņēmumu dienestam saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem un noteikumiem.”

Code de l'aviation civile

15 *Code de l'aviation civile* [Civīlās aviācijas kodeksa] R. 330-2-1. pantā ir noteikts:

“Darba kodeksa [L 1262-3.] pants ir piemērojams gaisa pārvadājumu uzņēmumiem, pamatojoties uz viņu darbības bāzi, kas atrodas Francijas teritorijā.

Darbības bāze ir telpu un infrastruktūras kopums, no kura uzņēmums pastāvīgi, parasti un ilgstoši veic aviopārvadājumus, nodarbinot algotus darba ņēmējus, kuriem tā ir faktiskā profesionālās darbības vieta. Iepriekš minēto tiesību normu izpratnē algota darba ņēmēja profesionālās darbības vieta ir vieta, kurā viņš parasti strādā, saņem savus darba uzdevumus un atgriežas tajā pēc to izpildes.”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-370/17

- 16 *Vueling* ir aviosabiedrība ar juridisko adresi Barselonā (Spānija), un tā ir ierakstīta Bobiņī [*Bobigny*] (Francija) sabiedrību komercreģistrā, jo bija izveidojusi gaisa transporta komercdarbību un sniedza lidlauka pašapkalpošanās pakalpojumus Ruasī Šarla de Golla lidostas I terminālī. 2007. gada 21. maijā tā uzsāka regulārus lidojumus starp vairākām Spānijas pilsētām un šo lidostu.
- 17 2008. gada 28. maijā, pēc pārbaudēm, kas tika veiktas no šī paša gada janvāra, *inspection du travail des transports de Roissy III* [Ruasī III lidostas pārvadājumu darba inspekcija] (Francija) (turpmāk tekstā – “darba inspekcija”) *Vueling* sastādīja protokolu par nedeklarētu darbu.
- 18 Šajā protokolā tā konstatēja, ka *Vueling* Ruasī Šarla de Golla lidostā bija administratīvās apkalpošanas un komerciālās vadības telpas, atpūtas un lidojumu sagatavošanas telpas lidojumu apkalpes personālam, kā arī biļešu kases uzraudzības un pasažieru reģistrācijas birojs, un ka tā nodarbināja, pirmkārt, 50 personas kā komerciālo lidojumu apkalpes personālu un 25 personas kā tehniskos lidojumu apkalpes darbiniekus, kuru darba līgumi bija noslēgti saskaņā ar Spānijas tiesībām, un, otrkārt, lidlauka darbiniekus, tostarp komercdirektoru, ar kuriem darba līgumi bija noslēgti saskaņā ar Francijas tiesībām.
- 19 Darba inspekcija norādīja, ka Francijas sociālā nodrošinājuma iestādēs bija deklarēti tikai tie darbinieki, kas nodarbināti lidlaukā, un ka lidojumu apkalpes darbiniekiem savukārt bija *Tesorería general de la seguridad social de Cornellà de Llobregat* (Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase, Spānija) (turpmāk tekstā – “Spānijas izdevējiestāde”) izdotas apliecības E 101 par to, ka to turētāji ir uz laiku nodarbināti Francijā atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktam. Tā konstatēja, ka 48 algotie darbinieki bija pieņemti darbā ne agrāk kā 30 dienas pirms viņu faktiskā norīkojuma Francijā, daži pat iepriekšējā vai tajā pašā dienā, un no tā secināja, ka viņi ir tikuši pieņemti darbā norīkošanas nolūkā. Tā turklāt norādīja, ka attiecībā uz 21 no šiem algotajiem darbiniekiem algu sarakstā bija norādīta adrese Francijā, un tā uzsvēra, ka lielā skaitā norīkojuma deklarāciju bija norādīta nepareiza informācija par dzīvesvietu, slēpjot to, ka vairākums no norīkotajiem darba ņēmējiem nebija Spānijas rezidenti, daži no viņiem nekad nebija dzīvojuši Spānijā.
- 20 Darba inspekcija arī norādīja, ka *Vueling* Ruasī Šarla de Golla lidostā bija darbības bāze Civilās aviācijas kodeksa R. 330-2-1. panta nozīmē, jo lidojumu apkalpes darbinieki uzsāka un pabeidza savu darbu šajā bāzē. No minētā tā secināja, ka saskaņā ar Darba kodeksa L 1262-3. pantu *Vueling* nevarēja atsaukties uz noteikumiem par darba ņēmēju norīkošanu.

- 21 Darba inspekcija uzskatīja, ka darba ņēmējiem pamatlietā bija piemērojams Francijas Darba kodekss un tiem nevarēja būt norīkots darba ņēmēju statuss. Turklāt tā uzskatīja, ka attiecībā uz norikojumu ir notikusi krāpšana un ka kaitējums bija nodarīts gan darba ņēmējiem, jo viņiem tika liegta iespēja saņemt ar Francijas sociālā nodrošinājuma sistēmu piešķirtās tiesības, gan arī sabiedrībai kopumā, jo darba devējs nebija veicis saskaņā ar šo sistēmu veicamās iemaksas. Attiecībā uz to, ka minētajiem darbiniekiem bija apliecības E 101, darba inspekcija uzskatīja, ka, lai arī šāds dokuments ir prezumpcija par piesaisti [Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmai], šis dokuments nepamato norikojuma izmantošanu.
- 22 Pamatojoties uz šo protokolu, CRPNPAC 2008. gada 11. augustā vērsās *tribunal de grande instance de Bobigny* [Bobiņi Vispārējā pirmās instances tiesā] (Francija) ar prasību par zaudējumu atlīdzību, tādējādi kompensējot kaitējumu, kas tam nodarīts sakarā ar to, ka *Vueling* Ruasī Šarla de Golla lidostā nodarbinātie lidojumu apkalpes darbinieki nebija tā pārvaldītās papildu pensiju sistēmas dalībnieki.
- 23 Turklāt *tribunal correctionnel de Bobigny* [Bobiņi pirmās instances krimināltiesā] (Francija) tika ierosināta krimināllietā pret *Vueling* par nedeklarētu darbu Darba kodeksa L 8221-3. panta izpratnē par to, ka tā Ruasī Šarla de Golla lidostā laikposmā no 2007. gada 21. maija līdz 2008. gada 16. maijam veica pasažieru aviopārvadījumus, neiesniedzot nepieciešamās deklarācijas sociālās aizsardzības iestādēs vai nodokļu administrācijā, it īpaši veicot nedeklarētu darbu Francijā un prettiesiski to pielīdzinot darba ņēmēju norīkošanai, lai gan šie darba ņēmēji tika pieņemti darbā ar vienīgo mērķi strādāt Francijas teritorijā no darbības bāzēm, kas atradās Francijā.
- 24 Ņemot vērā ierosināto krimināllietu un gaidot galīgo nolēmumu šajā lietā, *tribunal de grande instance de Bobigny* nolēma apturēt tiesvedību CRPNPAC pret *Vueling* uzsāktajā civilīetā.
- 25 Ar 2010. gada 1. jūlija spriedumu *tribunal correctionnel de Bobigny* attaisnoja *Vueling*.
- 26 Ar 2012. gada 31. janvāra spriedumu *cour d'appel de Paris* [Parīzes apelācijas tiesa] (Francija) grozīja šo spriedumu, atzina *Vueling* par vainīgu un piesprieda šai sabiedrībai naudas sodu 100 000 EUR apmērā.
- 27 Notiesājošā sprieduma pamatojumā, vispirms atzīmējusi, ka *Vueling* lidojumu apkalpes un pārdošanas personāls ir ticis pieņemts darbā Spānijā un ka attiecīgajiem darbiniekiem Spānijas izdevējiestāde, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ir izsniegusi apliecības E 101, tā turklāt norādīja, ka minētā sabiedrība Ruasī Šarla de Golla lidostā darbojas kā filiāle vai vismaz tai tur ir darbības bāze Civilās aviācijas kodeksa R. 330-2-1. panta izpratnē. Šī tiesa norādīja, ka attiecīgajai sabiedrībai bija darbības autonomija un ka līdz ar to *Vueling* nevarēja pamatot, ka tā ir saglabājusi dabisku saikni ar norīkotajiem darba ņēmējiem.
- 28 *Cour d'appel de Paris* arī atzina, ka *Vueling* apzināti nav ievērojusi piemērojamos noteikumus, tostarp norādīdama 41 darba ņēmēja dzīvesvietu savā juridiskajā adresē, nespējot sniegt vērā ņemamu paskaidrojumu, lai atspēkotu aizdomas par krāpšanu, un tādēļ minētā sabiedrība nevarēja atsaukties uz nenovēršamu tiesību kļūdu, kas radusies, uzskatot, ka tās darbības ir likumīgas. Turklāt *cour d'appel de Paris* uzskatīja, ka, lai arī apliecības E 101 nozīmē prezumpciju, ka attiecīgie darba ņēmēji ir apdrošināti Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, kas kompetentajām Francijas iestādēm ir saistoša, šīs apliecības neliedz Francijas krimināltiesai konstatēt, ka ir apzināti pārkāptas tiesību normas, ar kurām paredz nosacījumus par darba ņēmēju norīkošanas darbam Francijā spēkā esamību.
- 29 2012. gada 4. aprīlī *Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Seine et Marne* [Sēnas un Marnas Apvienība sociālās apdrošināšanas un ģimenes pabalstu iemaksu iekasēšanai] (Francija) (turpmāk tekstā – *Urssaf*) informēja par faktiem Spānijas iestādi, kas bija izsniegusi attiecīgās apliecības E 101, un lūdza šai iestādei tās atcelt.

- 30 Ar 2014. gada 11. marta spriedumu *chambre criminelle de la Cour de cassation* [Kasācijas tiesas Kriminālietu palāta] (Francija) noraidīja *Vueling* iesniegto apelācijas sūdzību par *cour d'appel de Paris* 2012. gada 31. janvāra spriedumu. *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] norādīja, ka darbības, ko *Vueling* veica Ruasī Šarla de Golla lidostā, tika īstenotas parasti, pastāvīgi un ilgstoši, telpās vai izmantojot infrastruktūru, kas atrodas Francijas teritorijā, un līdz ar to *Vueling* valsts teritorijā bija filiāle vai katrā ziņā darbības bāze. No minētā tā secināja, ka *Vueling* nevarēja atsaukties uz apliecībām E 101, lai pierādītu attiecīgo norikojumu tiesiskumu un Francijas tiesas tādējādi nevarētu konstatēt tišu Francijas tiesību normu pārkāpumu.
- 31 Ar 2014. gada 17. aprīļa lēmumu Spānijas izdevējiestāde pēc *Urssaf* 2012. gada 4. aprīļa pieprasījuma atcēla minētās apliecības E 101.
- 32 2014. gada 29. maijā *Vueling* šo lēmumu apstrīdēja augstākstāvošā iestādē.
- 33 Kompetentā augstākstāvošā iestāde 2014. gada 1. augustā, noraidījusi šo sūdzību, tomēr ar 2014. gada 5. decembra lēmumu par grozījumiem atzina, ka apliecību E 101 atcelšanas sekas ir jāatceļ. Šajā ziņā tā pamatojās uz apstākli, ka, ņemot vērā laikposmu, kas pagājis kopš faktu norises un neiespējamību atmaksāt veiktās iemaksas noilguma dēļ, neesot lietderīgi deklarēt attiecīgo darba ņēmēju dalību Spānijas sociālā nodrošinājuma, kas tiem nepienākas, sistēmā.. Tā arī uzsvēra, ka šie darba ņēmēji bija varējuši īstenot tiesības uz sociālā nodrošinājuma pakalpojumiem, pamatojoties uz šīm iemaksām, un gadījumā, ja tiktu atcelta viņu dalība sociālā nodrošinājuma sistēmā, viņi varētu nonākt sociāli neaizsargātā stāvoklī. Visbeidzot šī iestāde uzskatīja, ka tikai apliecību E 101 faktiskā anulēšana pamatlietā nebija pamatota, jo to izsniegšana bija tikai sekas tam, ka attiecīgie darba ņēmēji bija Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmas dalībnieki.
- 34 Pēc tam, kad 2014. gada 11. martā tika pasludināts *Cour de cassation* spriedums, *tribunal de grande instance de Bobigny* tika atsākta *CRPNPAC* uzsāktā civilā tiesvedība.
- 35 Minētā ietvaros šī tiesa vaicā, vai apliecībām E 101 ir jāpiešķir saistošs spēks, ja attiecīgos darba ņēmējus uzņemošās dalībvalsts krimināltiesas darba devēju ir notiesājušas par nedeklarētu darbu. Īpašas šaubas tai bija par Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 12.a panta 1. punkta tvērumu, kā arī par šādu apliecību izmantošanu ļaunprātīgiem vai krāpnieciskiem mērķiem.
- 36 Šajos apstākļos *tribunal de grande instance de Bobigny* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:
- “1) Vai apliecībai E 101, kuru atbilstoši Regulas [Nr. 574/72] 11. panta 1. punktam un 12.a panta 1.a punktam ir izdevusi tādas dalībvalsts iestādes nozīmēta iestāde, kuras sociālā nodrošinājuma tiesību akti tiek piemēroti algota darba ņēmēja gadījumā, piemītošās saistošās sekas saglabājas arī tad, ja apliecība E 101 tika iegūta pēc pierādītas krāpšanas vai tiesību ļaunprātīgas izmantošanas, ko ar galīgu lēmumu ir konstatējusi tās dalībvalsts tiesa, kurā algotais darba ņēmējs veic savu darbību vai kurā viņam tā ir jāveic?
- 2) Apstiprinošas atbildes gadījumā uz šo jautājumu, vai apliecības E 101 izsniegšana ir šķērslis tam, ka personas, kas ir kritušas par upuri kaitējumam, kuru tām nodarījis darba devējs, kas ir krāpnieciskas darbības veicējs, par to saņem kompensāciju tomēr tādā veidā, ka ar prasību par zaudējumu atlīdzību, kas ir celta pret darba devēju, netiek apdraudēta algotā darba ņēmēja apdrošināšana apliecībā E 101 norādītājās sistēmās?”

Lieta C-37/18

- 37 2007. gada 21. aprīlī *Vueling* pieņēma darbā *J.-L. Poignant* kā otro pilotu, pamatojoties uz angļu valodā sagatavotu līgumu, kas noslēgts saskaņā ar Spānijas tiesību aktiem. Pēc tam 2007. gada 14. jūnijā, pamatojoties uz līguma pielikumu, viņš tika norīkots uz Ruasī Šarla de Golla lidostu. Šis norīkojums, kas sākotnēji bija paredzēts uz sešiem mēnešiem, atkārtoti tika pagarināts līdz 2008. gada 16. jūnijam.
- 38 Ar 2008. gada 30. maija vēstuli *J.-L. Poignant* iesniedza atlūgumu, it īpaši atsaucoties uz viņa līguma nelikumību Francijas tiesību aktu kontekstā, bet ar 2008. gada 2. jūnija e-pastu viņš atsauca šo atlūgumu. 2008. gada 9. jūnijā viņš paziņoja par sava darba līguma laušanu, vēlreiz atsaucoties uz šo nelikumību.
- 39 2008. gada 11. jūnijā *J.-L. Poignant* iesniedza sūdzību *conseil des prud'hommes de Bobigny* [Bobiņi Darba strīdu padomē] (Francija), lūdzot, pirmkārt, pārkvalificēt viņa atlūgumu par līguma laušanas paziņojumu, kā sekas ir atļaišana bez faktiska un nopietna iemesla, un, otrkārt, lūdzot tostarp viņam piešķirt zaudējumu atlīdzību par nedeklarētu darbu un to, ka par viņu Francijas sociālā nodrošinājuma sistēmā laikposmā no 2007. gada 1. jūlija līdz 2008. gada 31. jūlijam nav veiktas iemaksas.
- 40 Ar 2011. gada 14. aprīļa spriedumu šī tiesa noraidīja visus viņa prasījumus. Tā atzina, ka *Vueling* ir pienācīgi izpildījusi piemērojamās administratīvās formalitātes, jo īpaši lūdzot Spānijas sociālā nodrošinājuma iestādēm izsniegt tās darbiniekiem apliecības E 101. Minētā tiesa arī norādīja, ka *J.-L. Poignant* norīkojums nav pārsniedzis vienu gadu un ka viņš norīkojumā netika nosūtīts uz Franciju, lai aizstātu citu personu.
- 41 Ar 2016. gada 4. marta spriedumu *cour d'appel de Paris*, balstoties uz *Cour de cassation* 2014. gada 11. marta spriedumu, kas minēts iepriekš 30. punktā, atcēla *conseil des prud'hommes de Bobigny* spriedumu un piesprieda *Vueling* izmaksāt *J.-L. Poignant* tostarp fiksētu kompensāciju par nedeklarētu darbu, kā arī zaudējumu atlīdzību par iemaksu neveikšanu Francijas sociālā nodrošinājuma sistēmā.
- 42 Šī tiesa uzskata uzskatīja, ka *J.-L. Poignant* ir pietiekami pierādījis savas līgumiskās situācijas nelikumību no Francijas tiesību aspekta. It īpaši minētā tiesa norādīja, ka *J.-L. Poignant* dzīvesvietas adrese joprojām ir Francijā, lai gan viņa darba līgumā un tā pielikumā par norīkojumu viņa dzīvesvieta bija fiktīvi norādīta Barselonā. Tāpat arī viņa algas lapiņās bija fiktīva norāde uz adresi Barselonā.
- 43 *Vueling* par *cour d'appel de Paris* 2016. gada 4. marta spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Cour de cassation*.
- 44 Izskatot šo sūdzību, minētā tiesa tostarp šaubās par to, vai interpretācija, kuru Tiesa izklāstījusi 2017. gada 27. aprīļa spriedumā *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309), kas attiecās uz lietu, kurā apliecības E 101 bija izsniegtas, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir piemērojama arī lietā par nedeklarētu darbu un attiecībā uz apliecībām, kuras atbilstoši šīs regulas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktam ir izsniegtas darba ņēmējiem, kas strādā dalībvalstī, kuras pilsoņi tie ir, un teritorijā, kur atrodas tos nodarbināšās aviosabiedrības filiāle, ja no šajās apliecībās minētā vien ir iespējams secināt, ka tās ir tikušas iegūtas vai izmantotas krāpnieciskā veidā.
- 45 Minētā tiesa turklāt pauž šaubas par to, vai Savienības tiesību pārākuma princips neļauj valsts tiesai, kurai valsts tiesības uzliek par pienākumu ievērot krimināltiesas nolēmuma *res judicata* spēku pār nolēmumu civillietā, izdarīt secinājumus no krimināltiesas nolēmuma, kas pasludināts neatbilstoši Savienības tiesībām, civillietā piespriežot darba devējam samaksāt zaudējumu atlīdzību darbiniekam, pamatojoties tikai uz to, ka šis darba devējs ir notiesāts par nedeklarētu darbu.

46 Šajos apstākļos *chambre sociale de la Cour de cassation* [Kasācijas tiesas Sociālo lietu palāta] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [Tiesas] sniegtā interpretācija [2017. gada 27. aprīļa spriedumā *A-Rosa Flussschiff C-620/15*, EU:C:2017:309] par Regulas [Nr. 1408/71] 14. panta 2. punkta a) [apakšpunktu] ir piemērojama pārkāpumam saistībā ar nelegālo darbu, kurā apliecības E 101 tikušas izdotas atbilstoši [šīs regulas] 14. panta 1. punkta a) [apakšpunktam], piemērojot Regulas [Nr. 574/72] 11. panta 1. punktu, lai gan situācija atbilda [Regulas Nr. 1408/71] 14. panta 2. punkta a) [apakšpunkta] i) [punktam] attiecībā uz darba ņēmējiem, kas veic savu darbu tās dalībvalsts teritorijā, kuras pilsoņi viņi ir un kurā gaisa pārvadājumu uzņēmumam, kas reģistrēts citā dalībvalstī, ir filiāle, un apliecības E 101 formulējums, kurā kā darba ņēmēja darba vieta minēta lidosta un kā darba devējs – aviosabiedrība, ļauj secināt, ka šī apliecība iegūta krāpnieciskā ceļā?”

2) Apstiprinošas atbildes gadījumā – vai Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neļauj valsts tiesai, kurai atbilstoši valsts tiesībām ir jāpiemēro tiesas, kas izskata kriminālietu, nolēmuma *res judicata* spēks iepretim tiesas, kas izskata civillietu, nolēmumam, izdarīt secinājumus no tiesas, kas izskata kriminālietu, sprieduma, kurš pasludināts neatbilstoši Savienības tiesību normām, civillietā piespriežot darba devējam samaksāt zaudējumu atlīdzību darbiniekam, pamatojoties tikai uz to, ka tiesa, kas izskata kriminālietu, šim darba devējam ir piespriedusi sodu par nedeklarētu darbu?”

47 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2018. gada 22. februāra lēmumu lietas C-370/17 un C-37/18 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu lietās C-370/17 un C-37/18

48 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesas būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesas, kas izskata pret darba devēju uzsāktu tiesvedību par faktiem, kuri varētu atklāt, ka krāpnieciskā ceļā ir tikušas iegūtas vai izmantotas apliecības E 101, kas šajā dalībvalstī strādājošiem darba ņēmējiem izsniegtas atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktam, drīkst šīs apliecības anulēt.

49 No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka šis jautājums ir izvirzīts tādu strīdu kontekstā, kuros Francijas krimināltiesas uzskatīja, ka apliecības E 101 attiecībā uz Spānijā reģistrētas aviosabiedrības, proti, *Vueling*, darbiniekiem, kuras, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu par norīkošanu darbā, izsniegusi Spānijas izdevējiestāde, bija jāizsniedz saskaņā ar šīs regulas 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktu, kas tostarp attiecas uz darba ņēmējiem, kuri kā starptautisko pasažieru pārvadājumu uzņēmuma lidmašīnu apkalpes darbinieki darbu veic vienā vai vairākās dalībvalstīs un tos nodarbina šī uzņēmuma filiāle, ko tas nodibinājis dalībvalstī, kurā neatrodas tā galvenais birojs. Šis valsts tiesas ir uzskatījušas, ka attiecīgie darba ņēmēji atbilstoši otrajai minētajai normai bija jāiekļauj Francijas, nevis Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā. Turklāt tās ir atzinušas, ka šī aviosabiedrība ir vainīga krāpnieciskās darbības nolūkā apiet likumā paredzētos nosacījumus minēto apliecību saņemšanai.

50 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Savienības tiesību vispārējo principu uz Savienības tiesību normām tiesību subjekti nedrīkst atsaukties krāpnieciskā vai ļaunprātīgā nolūkā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 48. un 49. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

- 51 Saskaņā ar Tiesas judikatūru par Regulu Nr. 1408/71 konstatējumam par krāpšanu saistībā ar apliecību E 101 ir jābūt balstītam uz tādu netiešu pierādījumu kopumu, kuri apliecina, pirmkārt, ka ir identificējams viens objektīvs elements, kas izpaužas tādējādi, ka nav izpildīti nosacījumi apliecības iegūšanai un izmantošanai, kuri paredzēti šīs regulas II sadaļā, un viens subjektīvs elements, kurš izpaužas kā ieinteresēto personu nodoms apiet vai izvairīties no šīs apliecības izdošanas nosacījumiem, lai saņemtu ar to saistīto priekšrocību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 50.–52. punkts).
- 52 E 101 apliecības krāpnieciska iegūšana var būt vai nu tiša darbība, piemēram, norīkotā darba ņēmēja vai minēto darba ņēmēju nodarbinošā uzņēmuma reālās situācijas kļūdaina atspoguļošana, vai arī tiša bezdarbība, piemēram, būtiskas informācijas nesniegšana nolūkā izvairīties no šīs regulas 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošanas nosacījumiem (spriedums, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 53. punkts).
- 53 Šajā gadījumā, pirmkārt, attiecībā uz krāpšanas konstatēšanai nepieciešamo objektīvo elementu ir jāatgādina, ka pamatlietā aplūkotās apliecības E 101 izsniedza Spānijas izdevējiestāde, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu, un šajā normā ir paredzēts, ka norīkotiem darbiniekiem joprojām ir piemērojams tās dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā ir reģistrēts to darba devējs.
- 54 Atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktam, uz kuru atsaucas iesniedzējtiesas, personai, kas kā lidojumu apkalpes darbinieks strādā starptautisku pārvadājumu aviosabiedrības filiālē vai pastāvīgajā pārstāvniecībā, kura atrodas citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā atrodas aviosabiedrības juridiskā adrese, ir piemērojamas tās dalībvalsts tiesības, kuras teritorijā atrodas šī filiāle vai pastāvīgā pārstāvniecība.
- 55 Tātad, lai piemērotu minēto normu, ir nepieciešams, lai būtu izpildīti divi kumulatīvi nosacījumi, proti, pirmkārt, attiecīgajai aviosabiedrībai ir jābūt filiālei vai pastāvīgajai pārstāvniecībai dalībvalstī, kas nav tā, kurā atrodas tās juridiskā adrese, un, otrkārt, attiecīgajai personai ir jābūt nodarbinātai šajā ekonomiskajā vienībā.
- 56 Attiecībā uz pirmo nosacījumu, kā secinājumu 139.–142. punktā būtībā norāda ģenerālvokāts, jēdzieni “filiāle” un “pastāvīgā pārstāvniecība” Regulā Nr. 1408/71 nav definēti, taču tajā šai ziņā nav arī norādes uz dalībvalstu tiesībām, kas nozīmē, ka tie ir jāinterpretē autonomi. Gluži kā citās Savienības tiesību normās ietverti identiski vai līdzīgi jēdzieni, tie ir jāizprot tādējādi, ka tie apzīmē pakārtota nodibinājuma formu, kam ir stabils un pastāvīgs raksturs nolūkā veikt efektīvu saimniecisko darbību un kam ir šim nolūkam nepieciešamie materiālie un cilvēkresursu līdzekļi, kuri organizēti veidā, kas pieļauj zināmu autonomiju no galvenā uzņēmuma (pēc analogijas skat. spriedumus, 1995. gada 30. novembris, *Gebhard*, C-55/94, EU:C:1995:411, 28. punkts, un 2019. gada 11. aprīlis, *Ryanair*, C-464/18, EU:C:2019:311, 33. punkts).
- 57 Attiecībā uz otro nosacījumu no Tiesas judikatūras par individuāliem darba līgumiem piemērojamiem tiesību aktiem Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 19. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē izriet, ka aviosabiedrības apkalpes darbinieku darba attiecībām ir būtiska saikne ar vietu, no kuras šie darbinieki pamatā veic darba devēja dotos pienākumus. Šī vieta ir tā, no kuras minētie darbinieki veic pārvadājumus, tā, kur viņi atgriežas pēc šiem pārvadājumiem, saņem norādījumus par šiem pārvadājumiem un organizē savu darbu, kā arī vieta, kurā atrodas darba rīki, kas var sakrist ar viņu mājas bāzes vietu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 14. septembris, *Nogueira* u.c., C-168/16 un C-169/16, EU:C:2017:688, 60., 63., 69., 73. un 77. punkts).
- 58 Šajā lietā no Tiesai iesniegtajiem materiāliem izriet, ka, pirmkārt, *Vueling* pamatlietā aplūkotajā laikposmā Ruasī Šarla de Golla lidostā bija darbības bāze valsts tiesību izpratnē, kura varēja veidot filiāli vai pastāvīgo pārstāvniecību Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punkta

izpratnē, jo šī sabiedrība pastāvīgi un turpināti īstenoja gaisa pārvadātāja darbības no šo darbības bāzi veidojošajām infrastruktūrām, turklāt šai bāzei, par kuru bija atbildīgs komercdirektors, šķiet, arī bija zināma autonomija. Otrkārt, šie elementi liecina arī par to, ka attiecīgos apkalpes darbiniekus nodarbināja šī ekonomiskā vienība minētās normas izpratnē, jo tā bija vieta, no kuras minētie darbinieki veica lielāko daļu savu profesionālo pienākumu pret savu darba devēju iepriekšējā punktā precizētajā izpratnē.

- 59 Otrkārt, attiecībā uz krāpšanas subjektīvo pusi no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka *Vueling* pati *cour d'appel de Paris* bija iesniegusi paskaidrojošu dokumentu, kurā skaidri ir izklāstīts, ka darbiniekiem, kas norīkoti darbā nodibinājumā, kurš pieder to darba devējam Francijā, ir piemērojama Francijas sociālā nodrošinājuma sistēma. Turklāt no šiem pašiem lietas materiāliem, šķiet, arī izriet, ka *Vueling* kā ievērojamas daļas attiecīgo darbinieku dzīvesvietu bija norādījusi pati savu juridisko adresi Spānijā, kaut gan lielākā daļa šo darbinieku nekad nebija dzīvojuši minētajā dalībvalstī un to mājas bija Francijā.
- 60 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Francijas kompetentās iestādes un tiesas saprātīgi varēja uzskatīt, ka tām ir konkrēti netiešie pierādījumi, lai konstatētu, ka pamatlietā aplūkotās apliecības E 101, kuras, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu bija izsniegusi Spānijas izdevējiestāde, *Vueling* bija ieguvusi vai izmantojusi krāpnieciskā veidā, jo tās attiecīgajam apkalpes personālam faktiski bija piemērojama šīs regulas 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punkta norma un tam līdz ar to bija piemērojama Francijas sociālā nodrošinājuma sistēma.
- 61 Šādā situācijā tādu netiešo pierādījumu kā pamatlietā esamība pati par sevi nav pietiekama, lai attiecīgo darba ņēmēju uzņemošās dalībvalsts kompetentā iestāde vai šīs dalībvalsts kompetentās tiesas varētu galīgi konstatēt krāpšanas gadījumu un anulēt attiecīgās apliecības E 101.
- 62 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar lojālas sadarbības principu, kas nostiprināts LES 4. panta 3. punktā un kas paredz arī savstarpējo uzticēšanos, apliecība E 101 – tā kā tās mērķis ir veicināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un pakalpojumu brīvu apriti – saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru principā ir saistoša uzņemošās dalībvalsts kompetentajai iestādei un tiesām, jo ir pamats prezumpcijai, ka attiecīgais darba ņēmējs likumīgi ir piesaistīts tās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmai, kas izsniegusi šo apliecību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun u.c.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 35.–40. punkts, kā arī pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 6. septembris, *Alpenrind u.c.*, C-527/16, EU:C:2018:669, 47. punkts).
- 63 Tādējādi, kamēr apliecība E 101 nav atsaukta vai atzīta par spēkā neesošu, uzņemošās dalībvalsts kompetentajai iestādei vai tiesām ir jāņem vērā, ka šim darba ņēmējam jau tiek piemēroti tās dalībvalsts tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā, kuras kompetentā iestāde ir izdevusi šo apliecību (šajā nozīmē skat. spriedumu 2018. gada 6. februāris, *Altun u.c.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 41. punkts).
- 64 Tomēr no lojālas sadarbības principa izriet, ka tad, ja uzņemošās dalībvalsts kompetentajai iestādei Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzētajā procedūrā rodas šaubas par faktiem, kas bijuši apliecības E 101 pamatā, un tādējādi par tajā norādīto, dalībvalsts kompetentajai iestādei, kura ir izdevusi apliecību E 101, ir pienākums pārskatīt šīs izsniegšanas pamatotību un vajadzības gadījumā apliecību atsaukt (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun u.c.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 42. un 43. punkts).
- 65 Atbilstoši šai normai gadījumā, kad attiecīgās iestādes nespēj vienoties tostarp par atsevišķā gadījuma konkrēto faktu vērtējumu un līdz ar to arī par atbilstošās Regulas Nr. 1408/71 normas izvēli, lai noteiktu piemērojamos sociālā nodrošinājuma tiesību aktus, tās var vērsties šīs regulas 80. pantā minētajā administratīvajā komisijā nolūkā panākt kopsaucēju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun u.c.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 44. punkts).

- 66 Taču tieši situācijā, kad pastāv aizdomas par krāpšanu, Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzētās procedūras uzsākšanai, pirms uzņemošās dalībvalsts kompetentās iestādes krāpšanu konstatējušas galīgā veidā, ir īpaša nozīme, jo tā izdevējas dalībvalsts un uzņemošās dalībvalsts kompetentajai iestādei ļauj uzsākt dialogu un cieši sadarboties, lai, liekot lietā tām valsts tiesībās piešķirtās izmeklēšanas pilnvaras, pārbaudītu un ievāktu jebkādu faktū vai tiesību elementus, kas varētu kļūdēt vai, tieši pretēji, apstiprināt uzņemošās dalībvalsts kompetentās iestādes bažas par apstākļiem, kādos tikušas izsniegtas attiecīgās apliecības E 101.
- 67 Tāpat arī šī procedūra, tā kā tā jau laikus ļauj iesaistīt izdevējvalsts kompetento iestādi, sniedz šai iestādei iespēju dialoga veidā paust savu nostāju par iespējamajiem konkrētajiem netiešajiem pierādījumiem par krāpšanu, kurus izvirzījusi uzņemošās dalībvalsts kompetentā iestāde, kā arī attiecīgā gadījumā – atcelt vai atsaukt attiecīgās apliecības E 101, ja tā konstatē, ka minētie netiešie pierādījumi liecina par to, ka tās patiešām ir iegūtas vai izmantotas krāpnieciskā veidā.
- 68 It īpaši šai ziņā ir jāuzsver, ka tad, ja uzņemošās dalībvalsts kompetentā iestāde, balstoties tikai uz to, ka ir konkrēti netieši pierādījumi par krāpšanu, varētu vienpusēji anulēt apliecības E 101, kuras ir izdevusi citas dalībvalsts kompetentā iestāde, kaut arī galīgā veidā konstatēt krāpšanu šajā stadijā ir bijis iespējams tikai tādēļ, ka nav tikusi iesaistīta izdevējvalsts iestāde un nav padziļināti pārbaudīti apliecību izdošanas apstākļi, palielinātos risks, ka pretrunā Regulas Nr. 1408/71 II sadaļas noteikumos ietvertajam principam par vienas dalībvalsts tiesību aktu piemērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun u.c.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 29. punkts) būtu jāveic iemaksas uzņēmējas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, neraugoties uz to, ka par tiem pašiem darba ņēmējiem ir jau veiktas iemaksas tās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, kuras izdotās apliecības liecina par šīs valsts tiesību aktu piemērojamību.
- 69 Turklāt, ja vēlāk izrādītos, ka iemaksas pēdējās minētās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā ir veiktas nepamatoti, pastāv risks, ka šīs iemaksas nav iespējams atmaksāt, jo, piemēram, kā tas ir šajā gadījumā, attiecīgajā dalībvalstī ir piemērojami noteikumi par noilgumu, taču krāpšana beigās nebūtu konstatēta.
- 70 Tāpat arī, ja Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā noteiktā procedūra netiktu īstenota, palielinātos risks, ka attiecīgie darba ņēmēji tiktu piesaistīti vairāku dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmām ar visiem no šādas dubultošanās izrietošajiem sarežģījumiem, kas savukārt traucētu darba ņēmējus atbilstoši principam par vienas dalībvalsts tiesību aktu piemērošanu piesaistīt tikai vienai sociālā nodrošinājuma sistēmai, kā arī kaitētu piemērojamās sistēmas paredzamībai un tādējādi – tiesiskajai drošībai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 26. janvāris, *Herbosch Kiere*, C-2/05, EU:C:2006:69, 25. punkts).
- 71 Tātad šī procedūra ir obligāts priekšnosacījums, lai noteiktu, vai ir izpildīti nosacījumi krāpšanas konstatēšanai, un tādējādi – lai veiktu visus lietderīgos pasākumus attiecībā uz aplūkoto apliecību E 101 spēkā esamību un attiecīgajiem darba ņēmējiem piemērojamiem sociālā nodrošinājuma tiesību aktiem.
- 72 No tā izriet, ka konkrētu norāžu esamība par to, ka apliecības E 101 ir tikušas iegūtas vai izmantotas krāpnieciskā veidā, nav iemesls uzņemošās dalībvalsts kompetentajai iestādei vienpusēji konstatēt krāpšanu un anulēt šīs apliecības, bet gan nekavējoties uzsākt Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzēto procedūru, lai šo apliecību izdevējvalsts iestāde, kurā uzņemošās dalībvalsts iestāde ir vērsusies, saprātīgā termiņā atbilstoši lojālas sadarbības principam pārbaudītu minēto apliecību izdošanas pamatotību ņemot vērā šīs norādes un attiecīgā gadījumā nolemtu tās atcelt vai atsaukt, kā tas izriet no šī sprieduma 64. punktā atgādinātās judikatūras (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun u.c.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 54. punkts).

- 73 Šajā kontekstā, kad uzņemošās dalībvalsts tiesa izskata lietu pret darba devēju aizdomās par apliecību E 101 iegūšanu vai izmantošanu krāpnieciskā veidā, tā arī nedrīkst ignorēt Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzēto procedūru un tās iznākumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 11. jūlijs, Komisija/Belģija, C-356/15, EU:C:2018:555, 96.–105. punkts).
- 74 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 288. panta otro daļu tāda regula kā Regula Nr. 1408/71 uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs. Turklāt Savienības tiesību pārākuma princips, kas nozīmē šo tiesību dominanci pār dalībvalstu tiesībām, visām dalībvalstu iestādēm paredz pienākumu nodrošināt dažādo Savienības normu pilnīgu iedarbību, jo dalībvalstu tiesības nevar ietekmēt iedarbību, kura šīm dažādajām normām ir atzīta minēto valstu teritorijā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 53. un 54. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 75 Ja uzskatītu, ka uzņemošās dalībvalsts tiesa, kas izskata lietu procedūrā, kuru uzsākusi šīs dalībvalsts tiesību aizsardzības iestāde, kompetentā iestāde vai kāda cita persona, apliecību E 101 var atzīt par spēkā neesošu tikai tadēļ, ka ir konkrēti netieši pierādījumi tam, ka šī apliecība ir tikusi iegūta vai izmantota krāpnieciskā veidā, neatkarīgi no tā, vai ir uzsākta un kā ir noritējusi Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzētā procedūra, tad tiktu apdraudēta ar to izveidotā sistēma lojālai sadarbībai dalībvalstu kompetento iestāžu starpā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, 47. punkts, kā arī 2018. gada 6. septembris, *Alpenrind* u.c., C-527/16, EU:C:2018:669, 46. punkts). Tādējādi tiktu ignorēta šī sprieduma 66. un 67. punktā uzsvērtā īpašā nozīme, kas šai procedūrai piemīt gadījumā, ja radušās aizdomas par krāpšanu.
- 76 Turklāt, tā kā Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzētās procedūras uzsākšanas rezultātā izdevējiestādei var nākties atcelt vai atsaukt attiecīgās apliecības E 101, šī procedūra attiecīgā gadījumā, kā secinājumu 86. punktā to arī norāda ģenerālvokāts, ļauj radīt procesuālo ekonomiju, jo tādējādi varētu izrādīties, ka nemaz nav vajadzības vērsties uzņemošās dalībvalsts tiesās.
- 77 Tādējādi tikai tad, ja uzņemošās dalībvalsts kompetentā iestāde šo procedūru ir uzsākusi un iestāde, kas izdevusi apliecības E 101, nav atkārtoti pārbaudījusi šo apliecību izdošanas pamatotību un samērīgā termiņā paudusi savu nostāju par uzņemošās dalībvalsts šajā ziņā paustu lūgumu, procedūrā tiesā ir jāvar atsaukties uz konkrētiem netiešiem pierādījumiem, kas ļauj uzskatīt, ka minētās apliecības tikušas iegūtas vai izmantotas krāpnieciskā veidā, lai uzņemošās dalībvalsts tiesā panāktu šo apliecību anulēšanu, tomēr ar nosacījumu, ka personām, kurām šajā procedūrā tiek pārņemta apliecību iegūšana vai izmantošana krāpnieciskā veidā, tiek dota iespēja atspēkot šīs procedūras pamatā esošos elementus, kā tas ir atbilstoši tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 54.–56. punkts).
- 78 Līdz ar to uzņemošā dalībvalsts apliecības E 101 šādā tiesvedībā anulēt drīkst tikai tad, ja ir izpildīti divi kumulatīvi nosacījumi, proti, pirmkārt, šīs dalībvalsts kompetentā iestāde ir nekavējoties vērsusies apliecību izdevējiestādē ar lūgumu pārskatīt minēto apliecību izdošanas pamatotību, taču tā to saprātīgā termiņā nav darījusi, ņemot vērā pirmās minētās sniegto informāciju, un nav arī paudusi savu nostāju par šo lūgumu, attiecīgā gadījumā atceļot vai atsaucot šīs apliecības, un, otrkārt, ka minētā informācija šai tiesai ļauj konstatēt, ievērojot garantijas, kas ietilpst tiesībās uz lietas taisnīgu izskatīšanu, ka šīs apliecības ir tikušas iegūtas vai izmantotas krāpnieciskā veidā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 61. punkts).
- 79 No tā izriet, ka uzņemošās dalībvalsts tiesai, kas izskata lietu par apliecību E 101 spēkā esamību, vispirms ir jānoskaidro, vai pirms lietas ierosināšanas šajā tiesā uzņemošās dalībvalsts kompetentā iestāde, iesniedzot apliecību izdevējiestādei lūgumu tās pārskatīt un atsaukt, ir uzsākusi Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzēto procedūru, un, ja tas tā nav, tai ir jāizmanto visi tās rīcībā esošie tiesību līdzekļi, lai nodrošinātu, ka uzņemošās dalībvalsts kompetentā iestāde šo procedūru uzsāk.

- 80 Līdz ar to uzņemošās dalībvalsts tiesa, kas izskata lietu, kura vērsta pret darba devēju par faktiem, kuri atklāj apliecību E 101 iegūšanu vai izmantošanu krāpnieciskā veidā, pieņemot galīgu nolēmumu par šādas krāpšanas esamību un minētās apliecības anulēt var tikai tad, ja tā, vispirms (kad nepieciešams) apturējusi tiesvedību tiesā atbilstoši valsts tiesībām, konstatē, ka Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzētā procedūra ir tikusi uzsākta savlaicīgi un apliecību E 101 izdevējiestāde savlaicīgi nav pārskatījusi šīs apliecības un paudusi nostāju par uzņemošās dalībvalsts norādīto informāciju, attiecīgā gadījumā minētās apliecības atceļot vai atsaucot.
- 81 Tikai šāda interpretācija var garantēt Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzētās procedūras lietderību, nodrošinot, ka attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes sāk šajā normā minēto dialogu, lai attiecīgā gadījumā uzņemošās dalībvalsts tiesai tajā ierosinātajā tiesvedībā būtu pieejama visa informācija, kas vajadzīga iespējamās krāpšanas konstatācijai, aicinot apliecību E 101 izdevējiestādes saprātīgā termiņā atbildēt uz šo apliecību pārskatīšanas un atsaukšanas lūgumiem, jo pretējā gadījumā pēc šāda termiņa beigām šīs apliecības minētā tiesa var anulēt.
- 82 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem materiāliem izriet, ka *cour d'appel de Paris* 2012. gada 31. janvāra spriedumā konstatēja krāpšanas faktu un anulēja pamatlietā aplūkotās apliecības E 101, vēl pirms bija uzsākta procedūra, kura paredzēta Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā un pēc tam, no 2010. gada 1. maija, Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punktā un kuras īstenošanas kārtība ir precizēta Regulas Nr. 987/2009 5. pantā, un iepriekš pat nenoskaidrojot, vai tā bija uzsākta, lai Spānijas izdevējiestāde varētu pārskatīt un attiecīgā gadījumā atcelt vai atsaukt šīs apliecības.
- 83 Proti, ir skaidrs, ka attiecīgos darbaņēmējus uzņemošās dalībvalsts kompetentā iestāde, proti, *Urssaf*, bija paziņojusi Spānijas izdevējiestādei darba inspekcijas ievāktu informāciju par krāpšanu nolūkā panākt, lai šī iestāde atceļ vai atsauc pamatlietās aplūkojamās apliecības E 101, tikai ar 2012. gada 4. aprīļa vēstuli, proti, pēc minētā *cour d'appel de Paris* sprieduma pasludināšanas, un tas notika gandrīz četrus gadus pēc tam, kad darba inspekcija 2008. gada 28. maijā bija sastādījusi *Vueling* protokolu par nedeklarētu darbu.
- 84 Turklāt, lai gan Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punktā un tolaik jau spēkā esošās Regulas Nr. 987/2009 5. pantā paredzētā procedūra bija jau uzsākta 2014. gada 11. martā, kad par *cour d'appel de Paris* spriedumu iesniegto kasācijas sūdzību noraidīja *Cour de cassation*, ir skaidrs, ka pēdējā minētā pieņēma nolēmumu, nenoskaidrojot, kādā stadijā ir dialogs Spānijas izdevējiestādes un Francijas kompetentās iestādes starpā, nedz arī gaidīja tā iznākumu.
- 85 Šajā ziņā jānorāda, ka Spānijas izdevējiestāde tik tiešām nebija pietiekami raiti izskatījusi Francijas kompetentās iestādes iesniegto pārskatīšanas un atsaukšanas lūgumu un tās atbilde uz minēto lūgumu vairāk nekā divus gadus pēc tā iesniegšanas nav uzskatāma par saņemtu saprātīgā termiņā, ņemot vērā it īpaši, kā tas skar ieinteresētās personas un izskatāmo jautājumu raksturu. Taču nemainīgs ir fakts, ka otrā iestāde pati pirmajā iestādē vērsās novēloti, proti, aptuveni četrus gadus pēc tam, kad Francijas kompetentās iestādes rīcībā bija nonākusi informācija, kas bija pamats aizdomām par krāpšanu.
- 86 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz lietās C-370/17 un C-37/18 uzdoto pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesas, kas izskata pret darba devēju uzsāktu tiesvedību par faktiem, kuri varētu atklāt, ka krāpnieciskā ceļā ir tikušas iegūtas vai izmantotas apliecības E 101, kas par šajā dalībvalstī strādājošiem darbaņēmējiem izsniegtas atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktam, var konstatēt krāpšanu un anulēt šīs apliecības tikai tad, kad tās pārliecinājušās:
- pirmkārt, ka nekavējoties ir tikusi uzsākta šīs regulas 84.a panta 3. punktā paredzētā procedūra un ka izdevējas dalībvalsts kompetentajai iestādei ir bijusi iespēja pārskatīt minēto apliecību izdošanas pamatotību, ņemot vērā uzņemošās dalībvalsts kompetentās iestādes iesniegto konkrēto informāciju, kura ir pamats uzskatīt, ka minētās apliecības ir iegūtas vai izmantotas krāpnieciskā veidā, un

- otrkārt, ka izdošanas dalībvalsts kompetentā iestāde šādu pārskatīšanu nav veikusi un saprātīgā termiņā nav paudusi savu nostāju par šo informāciju, attiecīgā gadījumā minētās apliecības atceļot vai atsaucot.

Par otro jautājumu lietās C-370/17 un C-37/18

- 87 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesas būtībā jautā, vai Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkts un Savienības tiesību pārākuma princips ir interpretējami tādējādi, ka gadījumā, kad darba devējs uzņemošajā dalībvalstī, neievērojot minētās tiesības, ir notiesāts, pamatojoties uz galīgu konstatējumu par krāpšanu, ar tiem netiek pieļauts, ka šis dalībvalsts civillietu tiesa, kurai ir saistošs valsts tiesību princips par nolēmuma krimināllietā *res judicata* spēku tiesvedībā civillietā, tikai minētā notiesāšanas fakta dēļ šim darba devējam piespriež atļūdzināt zaudējumus darba ņēmējiem vai šis pašas valsts pensiju iestādei, kas ir šīs krāpšanas upuri.
- 88 Vispirms šajā ziņā ir jāatgādina, ka *res judicata* princips ir nozīmīgs gan Savienības tiesību sistēmā, gan valstu tiesību sistēmās. Lai nodrošinātu gan tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, gan pareizu tiesvedību, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas stājušies likumīgā spēkā pēc tam, kad ir izmantoti pieejamie tiesību aizsardzības līdzekļi, vai pēc tam, kad beidzies šādai pārsūdzībai paredzētais termiņš, vairs nevarētu tikt apstrīdēti (spriedumi, 2015. gada 6. oktobris, *Târşia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 28. punkts; 2018. gada 24. oktobris, XC u.c., C-234/17, EU:C:2018:853, 52. punkts, kā arī 2019. gada 11. septembris, *Călin*, C-676/17, EU:C:2019:700, 26. punkts).
- 89 Līdz ar to Savienības tiesības neuzliek valsts tiesai pienākumu nepiemērot valsts procesuālās normas, kas tiesas nolējumam piešķir *res judicata* spēku, pat ja tas valstī ļautu novērst situāciju, kura nav savienojama ar šīm tiesībām (spriedumi, 2015. gada 6. oktobris, *Târşia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 29. punkts; 2018. gada 24. oktobris, XC u.c., C-234/17, EU:C:2018:853, 53. punkts, kā arī 2019. gada 11. septembris, *Călin*, C-676/17, EU:C:2019:700, 27. punkts).
- 90 Tātad Savienības tiesībās nav noteikta prasība, ka, lai ņemtu vērā atbilstošas Savienības tiesību normas interpretāciju, kuru ir pieņēmusi Tiesa, valsts tiesai principā ir jāpārskata savs nolēmums, kas ieguvis *res judicata* spēku (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 6. oktobris, *Târşia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 38. punkts; 2018. gada 24. oktobris, XC u.c., C-234/17, EU:C:2018:853, 54. punkts, kā arī 2019. gada 11. septembris, *Călin*, C-676/17, EU:C:2019:700, 28. punkts).
- 91 Ja nav Savienības tiesiskā regulējuma attiecīgajā jautājumā, *res judicata* principa īstenošanas kārtība ir jānosaka dalībvalstu tiesību sistēmā saskaņā ar šo valstu procesuālās autonomijas principu. Šie noteikumi tomēr nedrīkst būt mazāk labvēlīgi kā tie, kas reglamentē līdzīgas iekšēja rakstura situācijas (līdzvērtības princips), ne arī tādi, kas padara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtina Savienības tiesību sistēmā paredzēto tiesību īstenošanu (efektivitātes princips) (spriedums, 2009. gada 3. septembris, *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 92 Šajā lietā rodas jautājums par to, vai ar efektivitātes principu ir saderīga tāda principa par nolēmuma krimināllietā *res judicata* spēku civillietā interpretācija, atbilstoši kurai civillietu tiesa, lemjot par tiem pašiem faktiem, par kuriem jau lēmusi krimināllietu tiesa, nedrīkst apšaubīt ne vien attiecīgā darba devēja notiesāšanu pašu par sevi, bet arī faktu konstatējumus un krimināllietu tiesas veiktās juridiskās kvalifikācijas un interpretācijas, pie tam arī tādā gadījumā, ja tās ir veiktas, neievērojot Savienības tiesības, jo attiecīgais tiesnesis pirms krāpšanas faktu konstatēšanas un tādēļ apliecību E 101 anulēšanas nav noskaidrojis, vai un kā ir notikusi Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzētā dialoga procedūra.
- 93 Šajā ziņā Tiesa jau ir atzinusi, ka ikviens gadījums, kad rodas jautājums, vai valsts procesuālā tiesību norma nepadara neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina Savienības tiesību piemērošanu, ir jāanalizē, ņemot vērā šīs tiesību normas nozīmi tiesvedībā, tās norisi un tās īpatnības kopumā dažādu instanču

valsts tiesās. No šī aspekta vajadzības gadījumā ir jāņem vērā principi, kas ir valsts tiesību sistēmas pamatā, piemēram, tiesību uz aizstāvību ievērošana, tiesiskās drošības princips un pienācīga tiesvedības norise (spriedums, 2009. gada 3. septembris, *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 94 Šajās lietās jākonstatē, ka šī sprieduma 92. punktā minētā *res judicata* principa interpretācija liedz ne vien apšaubīt nolēmumu krimināllietā ar *res judicata* spēku, pat ja tajā nav ievērotas Savienības tiesības, bet, gadījumā, kad tiek izskatīta civillieta par tiem pašiem faktiem, arī liedz atspēkot jebkādas konstatējumus par kādu kopēju būtisku jautājumu, kuri ir ietverti *res judicata* spēku ieguvušajā nolēmumā krimināllietā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 3. septembris, *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, 29. punkts).
- 95 Līdz ar to šādas *res judicata* spēka principa interpretācijas rezultātā gadījumā, kad galīgs nolēmums krimināllietā ir balstīts uz krāpšanas konstatējumu, kuru šī tiesa ir izdarījusi pretēji Savienības tiesībām – ignorējot Regulas Nr. 1408/71 84.a panta 3. punktā paredzēto dialoga procedūru, kā arī uz noteikumu par aplicību E 101 saistošo spēku Savienības tiesībām pretēju interpretāciju, ikreiz, kad civillietu tiesas pieņems nolēmumus par tiem pašiem faktiem, atkārtosies šo tiesību nepareiza piemērošana un nebūs iespējams labot ar šīm tiesībām pretrunā veikto konstatējumu interpretāciju (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 3. septembris, *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, 30. punkts).
- 96 Šādos apstākļos jākonstatē, ka šādi šķēršļi efektīvai Savienības tiesību normu attiecībā uz šo procedūru piemērošanai, kā arī aplicību E 101 saistošais spēks nav racionāli pamatojami ar tiesiskās drošības principu un tādējādi ir jāatzīst par pretējiem efektivitātes principam (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 3. septembris, *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, 31. punkts).
- 97 Šajā gadījumā no minētā izriet – lai gan, ņemot vērā iepriekš 88.–90. punktā atgādināto judikatūru, *Vueling* notiesāšana ar *res judicata* spēku, ko pasludinājušas uzņemošās dalībvalsts tiesas, nevar tikt apšaubīta, neraugoties uz tās neatbilstību Savienības tiesībām, nedz šī notiesāšana, nedz tās pamatā esošais galīgais konstatējums par krāpšanu un juridiskās interpretācijas, kuri ir pretēji Savienības tiesībām, šīs dalībvalsts civillietu tiesām tomēr nevar būt pamats apmierināt zaudējumu atlīdzības prasījumus, ko izvirzījuši darba ņēmēji vai šīs pašas valsts pensiju iestāde, kuri ir šīs sabiedrības rīcības upuri.
- 98 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz lietās C-370/17 un C-37/18 uzdoto otro jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkts un Savienības tiesību pārākuma princips ir interpretējami tādējādi, ka gadījumā, kad darba devējs uzņemošajā dalībvalstī, neievērojot minētās tiesības, ir notiesāts, pamatojoties uz galīgu konstatējumu par krāpšanu, ar tiem netiek pieļauts, ka šīs dalībvalsts civillietu tiesa, kurai ir saistošs valsts tiesību princips par nolēmuma krimināllietā *res judicata* spēku tiesvedībā civillietā, tikai minētā notiesāšanas fakta dēļ šim darba devējam piespriež atlīdzināt zaudējumus darba ņēmējiem vai šīs pašas valsts pensiju iestādei, kas ir šīs krāpšanas upuri.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 99 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesas, un tās lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **11. panta 1. punkta a) apakšpunkts Padomes Regulā (EEK) Nr. 574/72 (1972. gada 21. marts), ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā,**

kura grozīta un atjaunināta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 118/97 (1996. gada 2. decembris), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 647/2005 (2005. gada 13. aprīlis), ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesas, kas izskata pret darba devēju uzsāktu tiesvedību par faktiem, kuri varētu atklāt, ka krāpnieciskā ceļā ir tikušas iegūtas vai izmantotas apliecības E 101, kas par šajā dalībvalstī strādājošiem darba ņēmējiem ir izsniegtas atbilstoši 14. panta 1. punkta a) apakšpunktam Padomes Regulā (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 631/2004 (2004. gada 31. marts), var konstatēt krāpšanu un anulēt šīs apliecības tikai tad, kad tās pārliecinājušās:

- pirmkārt, ka nekavējoties ir tikusi uzsākta šīs regulas 84.a panta 3. punktā paredzētā procedūra un izdošanas dalībvalsts kompetentajai iestādei ir bijusi iespēja pārskatīt minēto apliecību izdošanas pamatotību, ņemot vērā uzņemošās dalībvalsts kompetentās iestādes iesniegto konkrēto informāciju, kura ir pamats uzskatīt, ka minētās apliecības ir iegūtas vai izmantotas krāpnieciskā veidā, un
  - otrkārt, ka izdošanas dalībvalsts kompetentā iestāde šādu pārskatīšanu nav veikusi un saprātīgā termiņā nav paudusi savu nostāju par šo informāciju, attiecīgā gadījumā minētās apliecības atceļot vai atsaucot.
- 2) 11. panta 1. punkts Regulā Nr. 574/72, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97, kura grozīta ar Regulu Nr. 647/2005, un Savienības tiesību pārākuma princips ir interpretējami tādējādi, ka gadījumā, kad darba devējs uzņemošajā dalībvalstī, neievērojot minētās tiesības, ir notiesāts, pamatojoties uz galīgu konstatējumu par krāpšanu, ar tiem netiek pieļauts, ka šīs dalībvalsts civillietu tiesa, kurai ir saistošs valsts tiesību princips par nolēmuma krimināllietā *res judicata* spēku tiesvedībā civillietā, tikai minētā notiesāšanas fakta dēļ šim darba devējam piespriež atlīdzināt zaudējumus darba ņēmējiem vai šīs pašas valsts pensiju iestādei, kas ir šīs krāpšanas upuri.

[Paraksti]